

SAMMANSTÄLLNING AV RESULTATEN FRÅN WORKSHOP I MARIN PEDAGOGIK

7-8 november 2019

Tina Johansen Lilja

Ida Wendt

Bakgrund

Havens betydelse uppmärksammas allt mer, både medialt och politiskt. Under 2019 har Havs- och vattenmyndigheten (HaV) fått i uppdrag av regeringen att bidra till att stärka arbetet med utbildning för hållbar utveckling inom havs- och vattenfrågor. På uppdrag av HaV har därför Havsmiljöinstitutet under hösten 2019 arbetat med att bygga upp ett nätverk inom marin pedagogik genom att samla berörda aktörer och bjuda in till workshop för att vidare utreda behov och samverkansmöjligheter. Parallellt är ett nätverk inom limnisk pedagogik under uppbyggnad, genom ett liknande uppdrag som gått från HaV till Centrum för naturvägledning (CNV) vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Havsmiljöinstitutet och CNV har haft ett nära och öppet samarbete för att ge bästa möjlighet för att de två nätverken i framtiden ska kunna gå samman till ett gemensamt akvatiskt nätverk.

Syftet med att bygga upp ett nätverk är att det med hjälp av en gemensam plattform ska bidra till ett ökat kunskapsutbyte inom akvatisk pedagogik mellan lokala, regionala och nationella aktörer. Nätverket ska också verka för att inspirera olika aktörer och lyfta fram goda exempel på hur medvetenheten om hav och vatten kan öka hos Sveriges befolkning.

Workshop i marin pedagogik

Workshopen för det marina nätverket arrangerades på konferenshotellet Hasselbacken på Skansen i Stockholm den 7–8 november 2019.

Syftet med workshopen var att samordna ett nätverk för marin pedagogik. Detta gjordes genom att föra samman aktörer aktiva inom marin pedagogik. En viktig aktivitet under workshopen vara att identifiera vilka behov nätverkets medlemmar har, både av nätverket i sig men också av en digital plattform avsedd för kommunikation, diskussion, samordning och delning. Av denna anledning avsattes merparten av tiden under workshopen till olika diskussioner och gruppövningar. För att ge inspiration och möjlighet för deltagarna att hitta samarbetsparter hade några av deltagarna även ombetts och erbjudits att hålla kortare presentationer av pågående projekt och verksamheter. Av dessa presenterades 11 muntligen i en presentationskavalkad. Ytterligare 7 projekt presenterades i en mindre utställning med hjälp av digitala verktyg, posters, spel, böcker, appar och annat material under de lite längre pauserna.

Workshoppen i siffror

Till workshoppen gjordes 98 anmälningar. På grund av en del sjukanmälningar deltog 91 av dessa personer från sammanlagt 40 olika organisationer/skolor. Deltagarna kan grovt delas in i följande aktörsgrupper:

- Skolor
- Ideella föreningar
- Museum/Science center
- Myndigheter
- Universitet
- Naturrum
- Naturskolor
- Kommuner
- Enskilda projekt

Resultaten av workshoppen

Det finns ett stort behov av ett nätverk för marin pedagogik/akvatisk pedagogik. Det blev tydligt, både utifrån vad deltagarna uttryckte på plats och efter genomgångna anteckningarna från gruppdiskussionerna. Många aktörer arbetar ensamma och i små organisationer och sätter stort värde på att komma i kontakt med andra för att kunna utbyta idéer, starta samarbeten och gemensamma projekt, samt få stöd på olika sätt i finansieringsfrågor. De två behov som tydligast uttrycktes av deltagarna under workshoppen var årliga träffar samt en digital samverkansplattform.

För att analysera resultaten från gruppdiskussionerna har vi använt oss av en förenklad version av tematisk analys där samtliga svar har gått igenom och tydliga teman i svaren har tagits fram.

Gruppdiskussioner

Syftet med gruppdiskussionerna var att utreda deltagarnas behov, både av ett nätverk och av en digital plattform. Under pass I och pass II var deltagarna uppdelade i grupper efter vilken typ av verksamhet de representerade. Detta för att kunna undersöka om det fanns aktörsspecifika behov av nätverket och den digitala plattformen. Under pass III blandades grupperna för att diskutera samverkan och kunskapsutbyte i hela nätverket, såväl mellan som inom olika aktörsgrupper. Nedanstående teman återkom i svaren från de olika diskussionspassen.

Samarbete

Alla grupper tryckte på vikten av olika typer av samarbeten: Dela tips och idéer. Lära av varandras misstag. Dela material och upplägg. Hitta samarbetspartners vid ansökningar för finansiering. Skapa möten mellan olika organisationer.

Ökad Kunskap

Många ser att ett nätverk kan verka för att öka kunskapen, både hos den enskilda aktören och i samhället i stort. Kunskapsöverföring från forskare till de som praktiserar marin pedagogik ansågs av många som viktigt.

Stöd

Då många aktörer arbetar relativt ensamt ses ett nätverk som ett sätt att få stöd och ökad energi i det egna arbetet. Att kunna bolla idéer och ta hjälp av varandras erfarenheter uttrycktes som värdefullt.

Starkare tillsammans

Ett nätverk blir en tydligare samlad front för marin pedagogik utåt och ses som en ökad möjlighet till att skapa opinion och nå ut till fler.

Diskussionspass I: Behov av nätverk

Vad vill du/ni ha ut av att ingå i ett nätverk?

Erfarenhetsutbyte, dela tips, kunskap, idéer och material. Dela med sig om vad som fungerar och inte. Kontakter. Möjlighet till att söka finansiella medel tillsammans.

Vad ser du att du/ni kan bidra med till ett nätverk.

Erfarenheter, kunskap, material, tekniker, data, politisk påverkan, konkreta arrangemang, vetenskapligt stöd och ansökningspartners.

Vad behöver du/ni för att kunna kommunicera med/träffa andra aktörer i nätverket?

Årliga fysiska träffar och en digital plattform.

Vad krävs för att ett nationellt nätverk ska fungera? Av dig? Av nätverkssamordnare?

Kontinuitet, resurser för samordning, engagemang och aktivt deltagande samt avsatt tid för arbetet.

Behövs fysiska träffar inom nätverket? Motivera svaret. I så fall hur ofta? Är det viktiga att träffarna även i fortsättningen är kostnadsfria?

Årliga träffar behövs. Dessa behöver vara subventionerade för att alla aktörer ska ha möjlighet att delta.

Diskussionspass II: Digital plattform

Analysen av deltagarsvaren som kom fram i diskussionspass II: Digital plattform, är gjord av Christina Nienhardt på Havs- och vattenmyndigheten, som också sammanställt svaren. Se nedan.

Behovsanalys digital plattform – en samlad bild av topp 20

Nedan ser ni den samlade bilden från båda workshops av de viktigaste 20 kraven sorterade i prioritetsordning. Kraven kan delas in i krav som endast är funktionskrav, endast krav på innehållet, både funktions och innehållskrav samt krav på design.

Krav	Typ
Det måste vara möjligt att ställa frågor och få svar online	Funktion
Det måste vara möjligt att ladda upp och ladda ner material	Funktion
Allt innehåll måste vara väl strukturerat så att vi lätt kan hitta det vi söker	Funktion / Innehåll
Alla användarprofiler måste innehålla viktig information så att vi lätt kan hitta den vi söker	Funktion / Innehåll
Det måste finnas en utpekad moderator med väl beskrivet ansvar	Förvaltning
Det måste vara lätt att använda utifrån olika nivåer av användare	Design-krav
Det måste finnas lektionsmaterial som en del av innehållet	Innehåll
Det måste finnas ett kalendarium som visar aktiviteter, kurser och event	Funktion / Innehåll
Det måste finnas kartor som visar var medlemmarna finns och var projekt pågår	Funktion / Innehåll
Det måste finnas forskningsinformation som är aktuell, lätt att förstå och relevanta för området som en del av innehållet	Innehåll
Det måste finnas möjlighet att hitta och att lägga till länkar till andra webbsidor	Funktion
Det måste finnas uppdaterad information om pågående projekt	Innehåll
Det måste finnas en överskådlig kontaktlista där man kan hitta och lägga till kontakter	Funktion / Innehåll
Det måste finnas lektionsmaterial som engagerar elever	Innehåll
Det måste vara möjligt att hitta utbildningar	Innehåll
Det måste finnas en bra sökfunktion	Funktion
Innehållet måste anpassas till läroplanen	Innehåll
Det måste finnas nyheter som är aktuella och relevanta för området	Funktion / Innehåll
Det måste finnas en publik del och en endast för nätverket	Funktion
Det måste finnas möjlighet att planera en videokonferens eller ett onlinemöte	Funktion

Nätverket: Vad behöver du på en digital plattform för att du ska kunna träffa/kommunicera med/få stöd av de andra aktörerna i nätverket?

1. Allt innehåll måste vara väl strukturerat så att vi lätt kan hitta det vi söker
2. Det måste vara möjligt att ställa frågor och få svar online
3. Alla användarprofiler måste innehålla viktig information så att vi lätt kan hitta den vi söker
4. Det måste finnas en utpekad moderator med väl beskrivet ansvar
5. Det måste finnas kartor som visar var medlemmarna finns och var projekt pågår

Kunskapsnivån: Vad behöver du på en digital plattform för att öka den gemensamma kunskapsnivån i nätverket?

1. Alla användarprofiler måste innehålla viktig information så att vi lätt kan hitta den vi söker
2. Det måste vara möjligt att ladda upp och ladda ner material
3. Allt innehåll måste vara väl strukturerat så att vi lätt kan hitta det vi söker
4. Det måste vara möjligt att hitta utbildningar
5. Det måste finnas ett kalendarium som visar aktiviteter, kurser och event

Kunskapsnivån: Vad behöver du på en digital plattform för att nätverket ska kunna öka den gemensamma kunskapsnivån i havsmedvetenhet hos allmänheten?

1. Det måste finnas kunskapsmaterial som en del av innehållet
2. Det måste finnas möjlighet att hitta och att lägga till länkar till andra webbsidor
3. Det måste vara möjligt att ladda upp och ladda ner material
4. Det måste finnas en publik del och en endast för nätverket
5. Allt innehåll måste vara väl strukturerat så att vi lätt kan hitta det vi söker

Lyfta det lokala engagemanget: Vad behöver du på en digital plattform för att lyfta ditt/ert arbete/verksamhet så att fler får nytta av det?

1. Det måste vara möjligt att ladda upp och ladda ner material
2. Alla användarprofiler måste innehålla viktig information så att vi lätt kan hitta den vi söker
3. Allt innehåll måste vara väl strukturerat så att vi lätt kan hitta det vi söker
4. Det måste finnas kartor som visar var medlemmarna finns och var projekt pågår
5. Det måste vara lätt att använda utifrån olika nivåer av användare

Eget fokus: Vad behöver du på en digital plattform från de som jobbar dagligen med marin/limnisk pedagogik för att du ska kunna lägga tid och kraft på att arbeta med vatten- och marin pedagogik?

1. Det måste finnas uppdaterad information om pågående projekt
2. Alla användarprofiler måste innehålla viktig information så att vi lätt kan hitta den vi söker
3. Det måste vara lätt att använda utifrån olika nivåer av användare
4. Det måste finnas inspirerande innehåll och aktiviteter
5. Det måste finnas finansieringstips

Eget fokus: Vad skulle du som jobbar dagligen med marin/limnisk pedagogik vilja erbjuda på en digital plattform de som arbetar inom förskola/skola/gymnasium/föreningar?

1. Jag vill kunna erbjuda lektionsmaterial
2. Jag vill kunna erbjuda kopplingar till havet i andra ämnen än naturvetenskap
3. Jag vill kunna erbjuda aktivitetsupplägg
4. Jag vill kunna genomföra en behovsanalys för att veta vad lärare behöver
5. Jag vill kunna erbjuda boktips

Diskussionspass III: Samverkan

Hur jobbar vi gemensamt för att öka kunskapsnivån i nätverket?

Lära av varandra, även misstag. Gemensamma fortbildningar och ingångar till forskare/forskningen. Koppla kunskap om havet till andra sammanhang än de rent naturvetenskapliga, Agenda 2030. Koppla ihop marinpedagoger och lärare så tillgängligt material blir anpassat till läroplaner och efter olika åldrar. Gemensam omvärldsbevakning.

Hur jobbar vi gemensamt för att öka havsmedvetenheten bland allmänheten?

Samordning av kurser/utbildningar som kan rikta sig till lärare, team-event för företag, fortbildningar för politiker och nämnder m.m. Nätverket skulle kunna vara stöd i marknadsföringen och fungera som lobbyorganisation gentemot skolverket. Delar av den digitala plattformen kan vara publik för att nå ut med information brett. Hjälpa varandra att nå fler olika målgrupper. Utbilda influencers inom marin pedagogik.

Vad behövs för att lyfta ditt/ert arbete så att fler får nytta av det?

Koppa marin pedagogik till hållbarhetsmålen på ett tydligt sätt. Regional samverkan. Dela information om events och dela utrustning med varandra. Öka kunskap om marin pedagogik hos politiker och beslutsfattare.

Har vi i Sverige en gemensam bild av havsmedvetenhet är? Kan man utgå från havsmedvetenhetens sju principer? På vilket sätt?

Vi har ingen tydlig gemensam bild av vad havsmedvetenhet är. De sju principerna för havsmedvetenhet som tagits fram av UNESCO är bra att användas som grund, men det finns behov av

att skapa en egen definition. Vattenmedvetenhet? Viktigt att inte tappa den stora mängd inlandsvatten och att dessa hänger ihop med havet. ”En planet Ett hav”.

Känner du till andra välfungerande nätverk som vi kan inspireras av?

Nedan listas de nätverk som nämndes i svaren.

- Naturskoleföreningen
- Ur & Skurskolorna
- Scouter
- Naturrumnätverket
- Projektplatsen
- Hemvärnet
- Frälsningsarmén
- Rotary
- Läkare utan gränser
- Extinct Rebellion
- Green Cross
- Röda Korset
- Warp Institute
- Facebookgrupper
- NMEA – National Marine Educators Association (USA)
- EMSEA – European Marine Science Educators Association (Europa)
- KIMO – Kommunernas internationella miljöorganisation
- Naturhistoriska museet i Göteborg har en bra plattform för lärare – med lektioner, förslag (som kopplar till läroplanen)
- NAMSA – Naturhistoriska museers samarbetsorganisation
- SSC, Svenska Science Centers
- Nordiska Publika Akvariers google-grupp
- Domarwebben

Några slutsatser från diskussionspassen

Det finns behov av ett gemensamt nätverk i vilket aktörerna uttrycker en vilja att dela med sig. Det finns också behov av att ta del av andras arbete, material och erfarenheter inom marin pedagogik. Fysiska träffar är viktiga liksom en digital plattform/mötesplats. Att någon samordnar nätverket, de årliga träffarna och en digital plattform sågs som det viktigaste för att nätverket ska fungera.

I svaren från diskussionspass I framkom en tydlig skillnad i behov endast mellan två aktörsgrupper: de som har marin pedagogik som en huvudsyssla i sitt arbete, såsom muséer och science center, respektive de som har det som en av många arbetsuppgifter, exempelvis lärare. Den första gruppen uttryckte ett behov av att använda nätverket för att utveckla och nå ut med den egna verksamheten, medan den senare efterfrågade stöd i form av exempelvis konkreta lektionsupplägg och tips.

Det finns flera redan existerande nätverk som man kan ta lärdom av och studera för att komma fram till hur ett nätverk för marin/akvatisk pedagogik kan organiseras och administreras på bästa sätt.